

**UCHWAŁA NR LXV/642/2023
RADY MIASTA RADZIONKÓW**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2024-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz w związku z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),

**Rada Miasta Radzionków uchwała,
co następuje:**

- § 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2024-2027 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Radzionków.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr inż Stefan Hajda

Załącznik do uchwały Nr LXV/642/2023

Rady Miasta Radzionków

z dnia 28 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE RADZIONKÓW NA LATA 2024-2027**

Radzionków, 2023r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE RADZIONKÓW NA LATA 2024-2027**

Radzionków, 2023r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1	Wprowadzenie	3
ROZDZIAŁ 2	Ogólna charakterystyka problemu	3
ROZDZIAŁ 3	Diagnoza problemu w Radzionkowie	4
ROZDZIAŁ 4	Cele i zadania Gminnego Programu	10
ROZDZIAŁ 5	Zasoby Gminy Radzionków do realizacji działań	16

ROZDZIAŁ 6	Adresaci Gminnego Programu	16
ROZDZIAŁ 7	Źródła finansowania	16
ROZDZIAŁ 8	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie	16

Rozdział 1.

WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Elementem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2024-2027 są również zadania związane z upowszechnianiem wiedzy oraz przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1, 2, 2a i 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii.

W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Radzionków na lata 2024-2027 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych i zachowań oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który jest podstawowym dokumentem polityki zdrowia publicznego wyznaczającym cel strategiczny i cele operacyjne oraz najważniejsze zadania do realizacji na rzecz zwiększenia liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenia społecznych nierówności w tym zakresie.

Gminny Program uwzględnia rekomendacje ujęte w „Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030” oraz w „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radzionkowie na lata 2021-2030”.

Rozdział 2.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU

Wśród różnych problemów społecznych, występujących w naszym kraju, problemy związane z **alkoholem** mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów szkód alkoholowych oraz kosztów społecznych i ekonomicznych. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych takich jak: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Narkomania to określenie odnoszące się do uzależnienia od substancji chemicznych wpływających na czynność mózgu. Narkomania charakteryzuje się tzw. głodem narkotycznym, przymusem zażywania środków odurzających, czy chęcią zdobycia narkotyku za wszelką cenę i wszystkimi sposobami. Narkomania stała się problemem wysokorozwiniętych społeczeństw, na który wpływ z pewnością ma duże tempo współczesnego życia, wysokie wymagania stawiane uczniom oraz pracownikom i nieustanna potrzeba sprawdzenia się, ale także nastawienie do życia polegające na szukaniu szczęścia poprzez łatwą zabawę i przekonanie, że człowiek ma prawo do wszystkiego.

Przyczynami narkomanii o charakterze społecznym mogą być przede wszystkim: niekorzystna sytuacja społeczna, brak perspektyw i szans na godziwe życie, a także sytuacje dotyczące najbliższego otoczenia jednostki, np. wadliwie funkcjonująca rodzina, błędy wychowawcze szkoły i oddziaływanie grupy rówieśniczej, której członkowie mają kontakt z narkotykami.

Początek XXI wieku to „era nowych uzależnień”. Coraz bardziej powszechne zaczęły być nie tylko uzależnienia od substancji psychoaktywnych (alkoholu, nikotyny, leków, narkotyków i dopalaczy), ale również inne uzależnienia, które nazywamy **behawioralnymi** lub też uzależnieniami od czynności. Należą do nich: granie w gry komputerowe, „przebywanie w Sieci” (tzw. siecioholizm), pracoholizm, zakupoholizm, seksoholizm czy obsesyjne i kompulsywne przejadanie się, uprawianie ćwiczeń fizycznych i uczestnictwo w grach o charakterze losowym, zwane potocznie patologicznym hazardem¹⁾. Przyczynami takich zachowań mogą być zmieniająca się rzeczywistość, tempo życia, rozwój technologii a nawet czynniki genetyczne.

¹⁾ „Uzależnienia behawioralne i zachowania problemowe młodzieży. Teoria. Diagnoza. Profilaktyka. Terapia” pod redakcją J. Jarczyńskiej, Bydgoszcz 2014, s. 7

Rozdział 3. DIAGNOZA PROBLEMU W RADZIONKOWIE

1. Rynek alkoholowy

W Radzionkowie znajduje się 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

- a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu) 32 punkty,
- b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu) 13 punktów.

W 2020 roku na terenie Miasta Radzionków wprowadzono ograniczenie w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenie dotyczy sprzedaży prowadzonej między godziną 23:00 a 6:00.

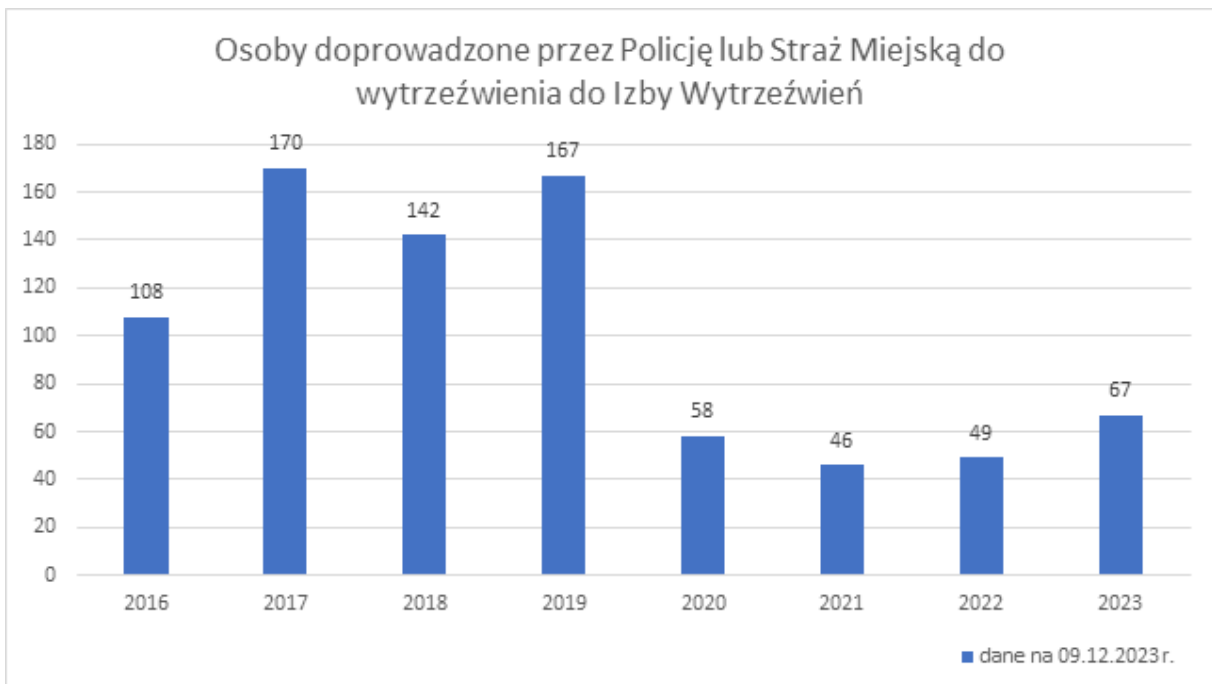
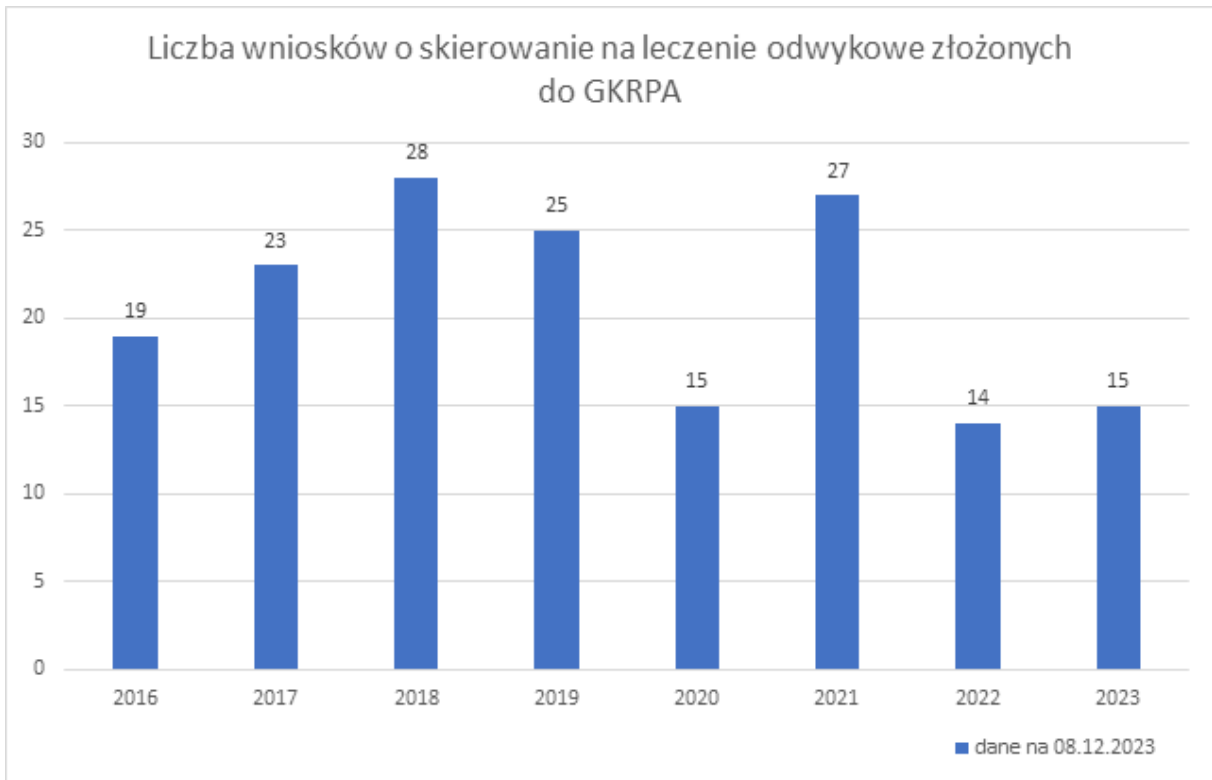
2. Badanie dostępności alkoholu

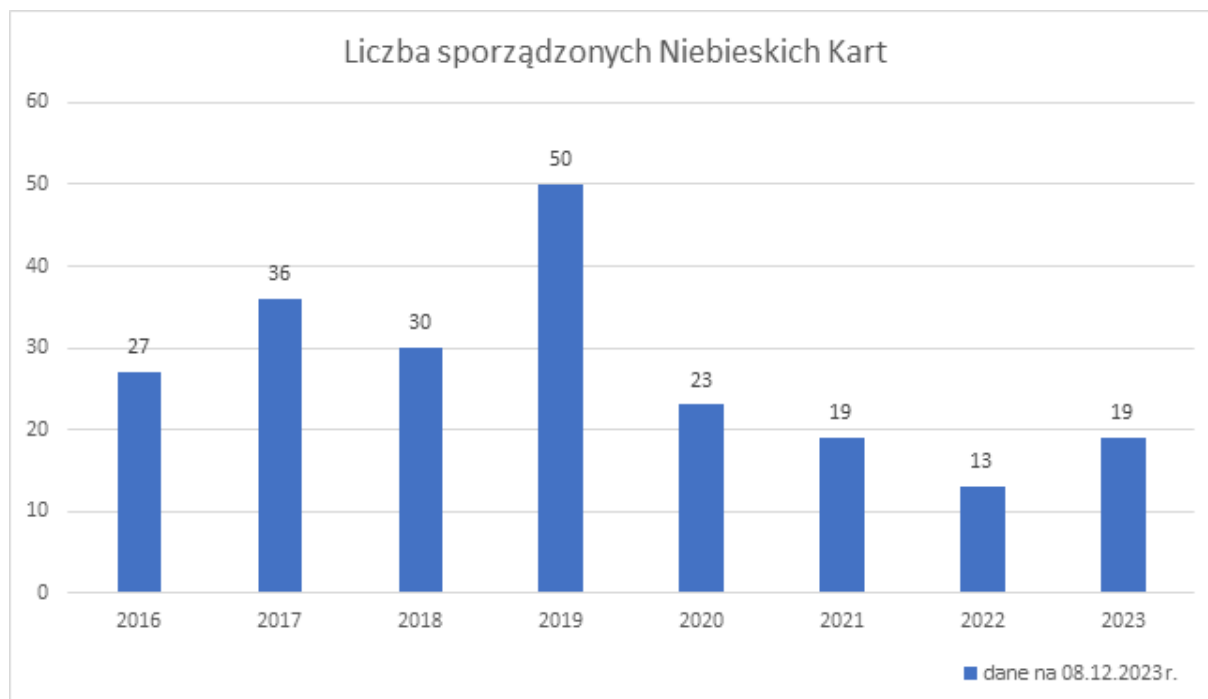
W latach 2013, 2015, 2019 przeprowadzono badanie dostępności alkoholu typu „Tajemniczy klient”, badanie techniką obserwacji niejawnej, w trakcie której wykonawca wciela się w rolę potencjalnego klienta. Klientem była osoba pełnoletnia, jednakże swym wyglądem budząca wątpliwości, co do jej pełnoletniości.

	2013	2015	2019
Liczba punktów ogółem	66	61	64
Liczba punktów, w których przeprowadzono badanie	51	59	56
Liczba punktów, w których nie sprawdzono dowodu osobistego i sprzedano alkohol	42	19	27
Liczba punktów, w których sprawdzono dowód, odmówiło sprzedaży	9	40	21

3. Skala problemów społecznych

4. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów społecznych

W gminie Radzionków znajdują się następujące instytucje, stanowiące system wspierania osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy, a także innych osób dotkniętych problemami społecznymi:

a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie

Realizowane zadania	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Posiedzenie komisji	22	21	16	14	15	17	16
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywuującej	12	12	12	6	9	10	12
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży alkoholu	30	17	17	6	10	14	8

b) Punkt Konsultacyjny, w którym pomocy udziela radca prawny oraz psycholog

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba porad udzielonych przez psychologa	191	160	192	110	110	184	195
Liczba osób korzystających z porad psychologa	-	-	-	-	-	42	46
Liczba osób korzystających z porad prawnika	-	-	-	-	-	6	8

stan na dzień 08.12.2023r.

c) Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom,

d) Ośrodek Pomocy Społecznej,

e) Świetlica środowiskowa,

f) Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej SP ZOZ

	2022	2023
Łączna liczba sesji indywidualnych i grupowych	260	54
Liczba mieszkańców, którym udzielono pomocy	285	43

stan na dzień 30.10.2023r.

5. Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych.

W celu przeprowadzenia diagnozy wykonane zostało badanie ankietowe, które objęło dorosłych i młodzież szkolną zamieszkujących Radzionków. Dane zostały zebrane w listopadzie i grudniu 2023 roku. W badaniu udział wzięło:

- a) 166 pełnoletnich mieszkańców,
- b) 142 uczniów szkół podstawowych klas 6-8.

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie miasta. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak:

- a) skali problemów alkoholowych wśród osób dorosłych i młodzieży, dynamika spożycia;
- b) poglądy i postawy wobec alkoholu;
- c) spożycie alkoholu;
- d) skuteczność oddziaływań profilaktyczno-leczniczych;
- e) przemoc domowa i szkolna;
- f) sposób spędzania wolnego czasu

Uzyskane dzięki badaniu dane pozwoliły na diagnozę problemów społecznych, ich oszacowania oraz charakterystykę z perspektywy osób dorosłych i młodzieży szkolnej. Pod kątem analiz w kwestionariuszu uwzględniono kwestie dotyczące sytuacji społeczno-demograficznej badanych osób, które mogą wpływać na zróżnicowanie opinii na temat badanych problemów.

DIAGNOZA DOROSŁYCH

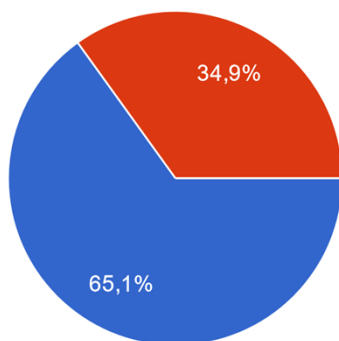
Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Radzionkowa zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu papierowego i elektronicznego kwestionariusza. Głównym celem badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego oraz zjawiska przemocy, co pozwoliło na diagnozę tych zjawisk w środowisku mieszkańców.

W badaniu diagnozującym możemy wyróżnić główne problemy, które pojawiają się w odpowiedziach mieszkańców. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie:

- 54% mieszkańców zauważa, że problemy związane z nadużywaniem alkoholu dotyczy niewielkiej grupy osób;
- 38% mieszkańców spożywa alkohol kilka razy w roku, 33% kilka razy w miesiącu, a 20% nie spożywa alkoholu w ogóle;
- wśród najczęściej wybieranych trunków jest wino, piwo i wódka;
- mieszkańcy najczęściej sięgają po alkohol dla towarzystwa oraz dlatego, że lubią jego smak;
- prawie 29% mieszkańców widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol;
- wśród najczęstszych problemów związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu mieszkańcy wymienili picie w miejscach publicznych, wandalizm i agresję;
- prawie 96% ankietowanych uważa, że nadużywanie alkoholu prowadzi do aktów przemocy;
- prawie 32% badanych zna przypadki występowania przemocy na terenie Radzionkowa;
- 25% mieszkańców doświadczyło przemocy, którą najczęściej stosowali rodzice;
- ponad 15% ankietowanych stosowało przemoc psychiczną i fizyczną głównie w stosunku do partnera i dzieci;
- prawie 25% ankietowanych zna miejsca, gdzie można szukać pomocy w razie problemów, a 56% nie jest pewna czy zna ale wie gdzie można znaleźć informacje na ten temat.

Płeć

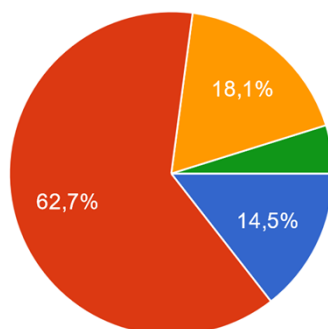
166 odpowiedzi

- kobieta
- mężczyzna

Wiek

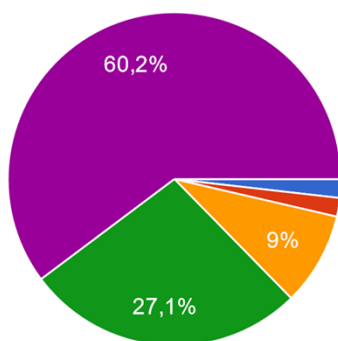
166 odpowiedzi

- 18-25 lat
- 26-45 lat
- 46-60 lat
- 61 lat i powyżej

Wykształcenie

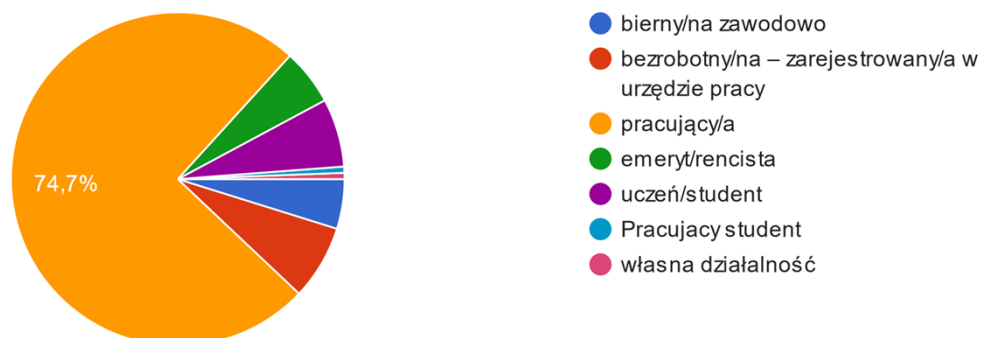
166 odpowiedzi

- podstawowe
- gimnazjalne
- zawodowe
- średnie
- wyższe

Status zawodowy

166 odpowiedzi

DIAGNOZA MŁODZIEŻY

Badanie diagnozujące problemy uzależnień na terenie Radzionkowa zostało przeprowadzone zgodnie z metodologią ilościową, przy użyciu badania internetowego. Jego celem była analiza problemów społecznych, z jakimi borykają się młodzi ludzie, takich jak spożywanie alkoholu. W ankiecie pojawiały się również pytania dotyczące agresji i przemocy w szkole, a także cyberprzemocy. Na podstawie uzyskanych danych oraz ich analizy można wyróżnić najważniejsze kwestie:

- większość uczniów spędza swój wolny czas korzystając z Internetu, słuchając muzyki czy spotykając się ze znajomymi;
- ponad 70% ankietowanych uczniów uprawia sport w ramach zajęć pozalekcyjnych;
- 22% uczniów spożywało już alkohol, niektórzy już w wieku poniżej 10 lat;
- uczniowie wskazali, że negatywnymi konsekwencjami związanymi ze spożywaniem ;alkoholu są głównie zaburzenia zdrowia fizycznego, pogorszenie relacji rodzinnych, oraz problemy z prawem;
- ankietowani wiedzą, że picie alkoholu może prowadzić do uzależnienia;
- 30% uczniów doświadczyło przemocy, głównie ze strony kolegów ze szkoły,
- 20% uczniów doświadczających przemocy poinformowało o tym fakcie swoich rodziców, 4% nauczyciela i kolegę/koleżankę;
- 20% badanych uczniów stosowało przemoc głównie wobec rówieśników;
- większość ankietowanych rozmawiała z rodzicami na temat szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki czy dopalacze;
- prawie 60% uczniów zwróciłoby się do rodziców o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami czy dopalaczami;
- najciekawszą formą zajęć dla ankietowanych uczniów są pogadanki z wychowawcą oraz zajęcia warsztatowe z psychologiem;
- niecałe 19% ankietowanych zna miejsca, gdzie można szukać pomocy w razie problemów, a 46% nie jest pewna czy zna ale wie gdzie można znaleźć informacje na ten temat.

Rozdział 4.

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu jest kontynuacja wielokierunkowych działań na rzecz zapobiegania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych w społeczności lokalnej, rozwoju systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich bliskich oraz ograniczanie szkód zdrowotnych, społecznych i zaburzeń życia rodzinnego, których źródłem jest używanie w/w środków.

Cele szczegółowe:

1. Opóźnianie inicjacji alkoholowej i narkotykowej, w tym wzrost świadomości społecznej w obszarze uzależnień.
2. Pomoc osobom i rodzinom zmagającym się problemami wywołanymi używaniem środków psychoaktywnych (zarówno przez dzieci, młodzież jak i osoby dorosłe), wsparcie w sytuacji kryzysu i bezradności.
3. Udzielanie pomocy osobom uzależnionym w procesie zdrowienia.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.
5. Realizacja lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
6. Prowadzenie różnych form zajęć dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

ZADANIA W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1) Prowadzenie i utrzymanie Punktu Konsultacyjnego:
 - a) motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia osób uzależnionych i terapii osób współuzależnionych;
 - b) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (grupy wsparcia i grupy samopomocowe po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej);
 - c) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej i udzielenie stosowanego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
 - d) zainicjowanie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej;
 - e) posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla klientów punktu;
 - f) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy prawnej.
- 2) Wsparcie działalności placówek leczenia odwykowego podnoszące efektywność usług świadczonych na rzecz mieszkańców.
- 3) Finansowanie programów zdrowotnych skierowanych m.in. do: osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób uzależnionych po leczeniu odwykowym, dla ofiar przemocy, dla dzieci z dysleksją i ADHD, dla dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem, rodzin osób uzależnionych w tym DDA.
- 4) Finansowanie terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- 5) Dofinansowanie kształcenia i szkoleń osób prowadzących terapię uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.
- 6) Dofinansowanie zajęć terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów organizowanych przez kluby abstynenta, treningów i programów pomocy psychologicznej realizowanych w klubach abstynenta oraz w innych placówkach.
- 7) Zakup materiałów edukacyjnych.

8) Finansowanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym kosztów opinii biegłych sądowych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1) Tworzenie lokalnego systemu pomocy psychologicznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym:

- a) wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym;
- b) finansowanie bieżącej działalności świetlicy środowiskowej oraz realizowanych programów profilaktycznych;
- c) prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- d) finansowanie prowadzenia zajęć psychokorekcyjnych i programów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- e) dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- f) organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- g) dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych organizowanych dla pedagogów, psychologów, nauczycieli;
- h) organizowanie lokalnych narad, seminariów i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym;
- i) organizowanie lub finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych.

2) Wspieranie grup samopomocowych dla dzieci alkoholików typu Alateen.

3) Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z FAS – Płodowym Zespołem Alkoholowym – oraz dla ich rodziców i opiekunów.

4) Wspieranie i współfinansowanie programów terapii dla osób współuzależnionych i Dorosłych Dzieci Alkoholików.

5) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który w ramach Gminnego Programu realizowany będzie poprzez:

- a) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- b) prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym, w tym upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych;
- c) dofinansowanie szkoleń i kursów służących podniesieniu kompetencji w zakresie zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym nt. procedury „Niebieskiej Karty”;
- d) dofinansowanie działań i programów związanych z opieką psychologiczną i prawną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy;
- e) finansowanie programów radzenia sobie z emocjami i zachowaniami agresywnymi, budowania relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów.

6) Wsparcie asystenta rodziny, realizującego zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, m.in.:
 - a) programy w zakresie asertywności i radzenia sobie ze stresem;
 - b) programy w zakresie profilaktyki alkoholowej;
 - c) programy w zakresie problematyki innych zaburzeń zdrowia psychicznego;
- 2) Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu.
- 3) Wspieranie wspólnych spotkań, wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców, mających na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji interpersonalnych między dzieckiem i rodzicami.
- 4) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 5) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- 6) Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla innych grup zawodowych: m.in. policjantów, pracowników Straży Miejskiej, pracowników socjalnych, wybranych grup pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie, Pełnomocnika ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom.
- 7) Organizowanie i dofinansowanie konkursów, wystaw oraz lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży związanych z promowaniem trzeźwego, wolnego od uzależnień stylu życia oraz innych związanych z rozwijaniem pasji i zainteresowań.
- 8) Prowadzenie różnych form zajęć sportowych, artystycznych dla dzieci i młodzieży.
- 9) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 10) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 11) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
- 12) Prowadzenie działań kontrolnych wobec punktów sprzedaży alkoholu.
- 13) Podejmowanie działań interwencyjnych wobec firm prowadzących promocję i reklamę napojów alkoholowych, w szczególności reklamę skierowaną do młodzieży.
- 14) Prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, organizowanie festynów, lokalnych dni trzeźwości, happeningów, pikników, konferencji prasowych, debat w lokalnych mediach, produkcja gadżetów promocyjnych.
- 15) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 16) Prowadzenie stałego medialnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 17) Tworzenie sieci punktów z informacjami o ofercie pomocy na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 18) Produkcja i dystrybucja materiałów edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień.
- 19) Wspieranie edukacji osób uczących się, studiujących i pracujących w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom i osobom z problemem alkoholowym oraz przemocy, poprzez prenumeratę czasopism, zakup specjalistycznych książek i opracowań.
- 20) Działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych.

- 21) Zapobieganie problemom zdrowotnym i psychospołecznym wynikającym z nadużywania alkoholu poprzez wspieranie lekarzy pierwszego kontaktu w stosowaniu metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji.
- 22) Działania na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb społecznych kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi oraz inicjowanie działań na rzecz współpracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w miejscach publicznych.
- 23) Wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
- 24) Prowadzenie strony internetowej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

- 1) Wspieranie działalności stowarzyszeń abstynenckich.
- 2) Wspieranie inicjatyw młodzieży zrzeszonej w organizacjach propagujących trzeźwość, wolny od uzależnień styl życia.
- 3) Wspieranie programów innych instytucji, stowarzyszeń, inicjatyw obywatelskich przeciwdziałających uzależnieniom.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych. Postępowanie w tym zakresie prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie reintegracji zawodowej i społecznej w szczególności dla osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków, osób z zaburzeniami psychicznymi, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, uchodźców, osób z niepełnosprawnościami.

7. Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

- 1) Przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym wystąpieniem przesłanek z art.24 (rozkład życia rodzinnego, demoralizacja małoletnich, uchylenie się od pracy, systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego).
- 2) Zaproszenie na rozmowę osoby, co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie jej o konieczności zaprzestania wymienionych działań wymienionych w art. 24 ustawy i poddania się leczeniu odwykowemu.
- 3) Jeżeli osoba wezwana nie zgodzi się dobrowolnie poddać leczeniu, a wstępne czynności przeprowadzone w sprawie uzasadniają kontynuowanie postępowania, przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym (wywiad środowiskowy, protokoły) oraz złożenie wniosku do sądu rejonowego o wszczęcie postępowania (uiszczenie opłaty sądowej oraz opłaty z tytułu wydanych opinii biegłych).

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

- 1) Wsparcie zakładów opieki zdrowotnej zajmujących się leczeniem uzależnionych od narkotyków.

- 2) Informowanie o możliwości podjęcia leczenia i zmotywowanie do niego.
- 3) Dofinansowanie terapii indywidualnej i grupowej.
- 4) Udzielanie wsparcia po zakończonym leczeniu.
- 5) Posiadanie dobrej orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc dla osób uzależnionych od narkotyków.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Prowadzenie i utrzymanie Punktu Konsultacyjnego zajmującego się informacją, pomocą prawną, edukacją oraz pierwszą interwencją w problemach narkotykowych.
- 2) Tworzenie grup wsparcia dla członków rodzin lub dofinansowanie uczestnictwa mieszkańców w wymienionych grupach prowadzonych na terenie innych gmin.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

- 1) Wspieranie szkolnych programów profilaktyki:
 - a) prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych dla społeczności szkolnej (profilaktyczne spektakle teatralne i muzyczne, warsztaty, happeningi, akcje profilaktyczne);
 - b) budowanie systemu interwencji w szkole;
 - c) prowadzenie programów ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia.
- 2) Wspieranie realizacji programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz innych placówkach środowiskowych (Świetlica Środowiskowa) pracujących na rzecz dzieci i młodzieży na terenie gminy.
- 3) Wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie oferty działań profilaktycznych, koordynacja działań w zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań:
 - a) turnieje, konkursy wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień;
 - b) przygotowanie broszur, ulotek, plakatów;
 - c) artykuły w prasie lokalnej.
- 4) Prowadzenie różnych form zajęć sportowych oraz innych dla dzieci i młodzieży.
- 5) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 6) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów z zażywaniem narkotyków.
- 7) Wspieranie wspólnych wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców połączonych z programem profilaktycznym, mające na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji między dzieckiem i rodzicami.
- 8) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 9) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywaniu problemów narkomanii.
- 10) Powołanie strony internetowej.

4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

- 1) Tworzenie procedur współpracy służb i instytucji, organizowanie spotkań sprzyjających zawiązywaniu lokalnej koalicji przeciw narkomanii.

- 2) Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, udziału w konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień dla różnych grup zawodowych: nauczycieli, pedagogów, wychowawców, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji oraz innych osób zajmujących się na terenie gminy realizacją zadań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- 1) Organizowanie zajęć informacyjno – edukacyjnych (indywidualnych i grupowych) z elementami wsparcia psychologicznego dotyczących rozwiązania bieżących problemów życiowych.
- 2) Wspieranie grup rozwoju osobistego (treningi, warsztaty) mające na celu między innymi ułożenie prawidłowych relacji z rodziną, wzmocnienia poczucia własnej wartości oraz grup zapobiegania nawrotom.
- 3) Działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych.
- 4) Wspieranie zajęć psychoedukacyjnych dla rodzin ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegracje społeczną osoby po ukończeniu leczenia.

ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM

1. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych poprzez:

- 1) wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- 2) prowadzenie kampanii edukacyjnych,
- 3) prowadzenie strony internetowej.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) wspieranie szkolnych programów profilaktyki poprzez prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych dla społeczności szkolnej;
- 2) wspieranie różnych form edukacji publicznej, przygotowanie oferty działań profilaktycznych, koordynacja działań w zakresie promowania pozytywnych postaw i zachowań: turnieje, konkursy wiedzy z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 3) Organizowanie w okresie ferii zimowych i wakacji letnich akcji wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- 4) Tworzenie miejsc rekreacyjno – sportowych dla dzieci i młodzieży w celu prowadzenia profilaktycznej działalności w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień behawioralnych.
- 5) Wspieranie wspólnych wyjazdów integracyjnych dla dzieci i rodziców połączonych z programem profilaktycznym, mające na celu profilaktykę oraz budowanie prawidłowych relacji między dzieckiem i rodzicami.
- 6) Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
- 7) Współdziałanie w lokalnych i ogólnopolskich społecznych kampaniach edukacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień behawioralnych.
- 8) Organizowanie i dofinansowanie szkoleń, udziału w konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień dla różnych grup zawodowych: nauczycieli, pedagogów, wychowawców, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy Policji oraz innych osób zajmujących się na terenie gminy realizacją zadań dotyczących uzależnień.
- 10) Organizowanie i dofinansowanie konkursów, wystaw oraz lokalnych imprez dla dzieci, młodzieży i dorosłych związanych z promowaniem wolnego od uzależnień stylu życia oraz innych związanych z rozwijaniem pasji i zainteresowań.

11) Prowadzenie różnych form zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Rozdział 5.

ZASOBY GMINY RADZIONKÓW DO REALIZACJI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Główni realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu to:

1. Urząd Miasta Radzionków: Pełnomocnik ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom; Straż Miejska, działy właściwe ds.: zdrowia, sportu i rekreacji, kultury, obsługi mieszkańców w tym wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Jednostki organizacyjne Gminy Radzionków: Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, placówki oświatowe.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie.

4. Organizacje pozarządowe z terenu Radzionkowa.

5. Centrum Kultury „Karolinka”.

6. Miejska Biblioteka Publiczna w Radzionkowie

7. Komenda Miejska Policji w Radzionkowie.

Rozdział 6.

ADRESACI GMINNEGO PROGRAMU

1. Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Radzionków. Działania podejmowane przez Gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez substancje psychoaktywne oraz uzależnienia behawioralne są skierowane do wszystkich mieszkańców – również tych nieuzależnionych. Będą wśród nich między innymi osoby dorosłe, młodzież, dzieci, kierowcy, kobiety w ciąży, sprzedawcy alkoholu, nauczyciele, pedagodzy.

2. Polityka wobec problemów związanych z zazywaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą Gminą, grupy osób uzależnionych. Zgodnie z nowoczesnym podejściem do problematyki uzależnień nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez w/w substancje oraz uzależnienia behawioralne wyłącznie osobom uzależnionym, lecz całej populacji, ponieważ na szkody jest narażony każdy. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny.

Rozdział 7.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu są dochody z opłat określone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151):

1. Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określone w art. 11¹ ustawy.

2. Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 9, 9¹ i 9² oraz dochody z opłat określone w art. 9³ ust 3. pkt 1.

Rozdział 8.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W RADZIONKOWIE

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie działa w oparciu o Regulamin zatwierdzony przez Burmistrza Miasta Radzionków.

2. Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzionkowie członkowie komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie, pod warunkiem uczestnictwa przynajmniej w jednym posiedzeniu komisji:

1) 770,00 zł brutto - dla Przewodniczącego Komisji,

2) 660,00 zł brutto - dla Zastępcy Przewodniczącego Komisji,

3) 550,00 zł brutto - dla pozostałych członków Komisji.